

Beredskaps-apotek för biodlare

Från Christer Ledel kom det ett fax häromdagen. Det visade att Läkemedelsverket accepterar att vi biodlare har ett litet beredskaps-apotek för att klara akut behandling vid bisticck.

Förfrågan angående "BEREDSKAPSAPOTEK" Föreningen EKOB1 en förening för yrkesbiodlare med ca 160 medlemmar som tillsammans har drygt 10000 bisamhällen.

Under 1995 har en enkätundersökning avseende bi-allergi genomförts bland föreningens medlemmar. Under arbetets gång framkom att medlemmar vid ett flertal tillfällen saknat tillgång på mediciner verksamma mot allergiska reaktioner. Det kan t.ex. vara vid det dagliga arbetet med bin och honung - oftast ensamarbete.

Om någon familjemedlem blir stungen och reagerar. När bigårdarna förevisas för större eller mindre grupper.

Om någon förbipasserande råkar illa ut.

FRÅGA:

Är det möjligt att förskriva läkemedel mot akuta allergiska besvär till en person (yrkesbiodlare) som ej själv är allergisk?

Vi återger Läkemedelsverkets svar här intill:

LÄKEMEDELVERKET

Datum Dnr
960826 291:3102/96

Angående läkemedel vid allergiska reaktioner på bisticck.

Läkemedelsverket har tolkat Er förfrågan så att Ni undrar om det är möjligt att akutläkemedel tillgänglig hos biodlare. (något oklar formulering, reds anm)

Läkemedelsverket har inga principiella invändningar mot en sådan ordning. Liknande arrangemang förekommer också t ex i fjälltrakterna där det bedöms vara svårt att på annat sätt kunna ge akut behandling.

Den ordinerande läkaren måste göra en bedömning av vilka läkemedel som kan ingå i en akutlåda och rutinerna för läkemedelshandlingen diskuteras med levererande apotek.

På läkemedelsverkets vägnar.
Inger Näsman
Apotekare

Detta betyder att vi nu har ett godkännande och ett diarién att hänvisa till i samtal med läkare om akutmedicin mot bisticcksallergi.

Hur har det då fungerat ?
BRA, menar jag.

Skyddsutrustningen är nu mer komplett med läkemedel i "bilådan". Jag är inte själv allergisk, men om jag får ett stick på halsen mår jag inte bra av det (rinnande ögon och näsa, samt en del slem i luftvägarna). Detta hände en gång under sommaren och symtomen kunde snabbt lindras. Dessutom uteblev den trötthet jag brukar känna efter ett bisticck helt.

Under sommarens bigårdsvisningar har situationen tack och lov inte uppstått då det blivit aktuellt med läkemedel (snälla bin). Det har likväl känts skönt att ha beredskapen om olyckan skulle vara framme.

Det var en episod med min kära hustru då beredskapsapoteket verkligen fick bekänna färg. Vi hade bestämt oss för att gå ut och äta lunch tillsammans denna dag. Fru-gan kommer ut i hembigården för att göra mig uppmärksam på tid och rum. Hon är då nyduschat och vacker, fräsch som en nyutsprungnen ros och doftade diskret av fransk parfym.

Det är då det händer. Ett bi kommer likt en Kamikazepilot och sätter gadden 2 cm under struphuvudet på min fru. Hon har vid tidigare tillfällen visat tecken på allergiska reaktioner och denna gång tilltog besvären alltmer. Det började med andningsbesvär och efterhand kände hon klåda över hela kroppen. Jag gav läkemedel enligt de anvisningar läkaren givit och vi lyckades att på egen hand häva den allergiska reaktionen utan att behöva uppsöka sjukhus.

Jag kan varmt rekommendera att skaffa "beredskapsapotek". Även om man ej själv är konstaterat allergisk finns möjligheten till detta (läs även vad läkemedelsverket skriver).

Det är dock den ordinarie läkaren alternativt allergiläkaren på länssjukhuset som förskriver läkemedlen och anvisar vad som gäller vid handhavandet av dessa.

Christer Ledel

Det kan vara svårt att skaffa mer kunskap om problemen...

Theresa Litsmark boende i Munktorp har vid några tillfällen känt av allergiska reaktioner när hon fick stick vid arbete med sina bin.

Hon brukar ha en burk med tabletter (Betapred) för akuta besvär. Efter ett par lite häftigare reaktioner kände hon att det kanske var dags att ta det hela lite mer seriöst och testa om det verkligen var bina eller kombinationer med andra ämnen som gav allergiproblemen.

Hon bad en vikarie för husläkaren om en allergitestning för att se om det endast var bina som orsakade reaktionerna.

Läkaren gav då det alltför vanliga svaret "det är bara att sluta med biodlingen".

Hon bad, trots svaret, om en allergitestning för att verkligen få bekräftat om det verkligen bara var bina. Till historien hör att hon har jobbat med bin under flera år och vuxit upp i biodlarfamilj.

Läkaren ställde som villkor för en testning att hon lovade att sluta med biodlingen om resultatet visade att hon var allergisk mot bisticck.

Det är inte lätt att vara yrkesbiodlare om man måste jobba och investera i ett par år innan allergin visar sig och sedan inte ens får testa sig om man inte lovar att lägga ner företaget!!!!!!!

Det är klart att hon visade sig vara maximalt allergisk mot bisticck.

Det är troligen inte lockande att söka sig tillbaka till den läkaren för att eventuellt gå igenom en desensibilisering.

Vad gör man, jo:

Sök upp allergologen vid ditt länssjukhus.

Theresa fick senare kontakt med sin egen husläkare som skrev ut förebyggande allergidämpande medicin samt en Adrenalin-inhalator.

red

Nyttan av Beredskaps-apotek

Under det senaste årets arbete med biallergiprojektet har frågan om att kunna ha läkemedel hemma i beredskap aktualiserats.

Jag tog därför kontakt med vår allergiläkare och fick recept på Clarityn och Betapred i tablettform, samt på Adrenalin inhalationsaerosol.

Riskerna i vårt fall (Lustgårdens Biodling) består i:

- Ensamarbete i bigården.
- Familjen och förbipasserande.
- Besökande grupper vid visning av verksamheten.

Biallergi - ett upprop inför kommande undersökning

Man beräknar att ca 1% av alla barn och ungdomar och 2,5% av vuxna har upplevt onormalt starka allmänreaktioner vid bi eller getingstick och att minst lika många har upplevt onormalt stora svullnader. Från USA rapporteras i genomsnitt 50, från Schweiz 4 från Sverige 2 och från Danmark 1,2 dödsfall per år, vilket stämmer relativt bra med befolkningarnas storlek. I Sverige har 75% av dödsfallen orsakats av getingar och 25 % av bin.

Biallergi förekommer därför troligen i Sverige hos ca 50.000 individer. Riskfaktorer för att reaktionerna skall bli speciellt allvarliga vid bi- eller getingstick är hög ålder, olika immunologiska sjukdomar samt sjukdomar som drabbar hjärt-kärlsystemet liksom astma. Även graviditet är troligen en riskfaktor. Vidare tycks det ogynnsamt om sticket kommer i mun eller på halsen.

Att drabbas av biallergi är speciellt besvärligt för biodlare. Skall man tvingas skiljas från sina vänner och överge sin hobby eller måste man som yrkesbiodlare söka sig en annan utkomst. Läkarvetenskapen avråder alltid från fortsatt

biodling - men är det nödvändigt? Biodlarföreningarna EKOB1 och Yrkesbiodlarna har därför tagit kontakt med forsknings och utvecklingsavdelningen vid länssjukhuset i Halmstad och allergidivisionen vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg och vi planerar därför nu en undersökning bland aktuella och tidigare yrkesbiodlare. Denna undersökning görs för att bättre klargöra hur vanlig biallergi är hos biodlare och vad som eventuellt kan göras för att bättre klargöra hur vanlig biallergi är hos biodlare och vad som eventuellt särskiljer dem som får biallergi från dem som ej drabbas.

Man vet från tidigare undersökningar utomlands att biodlare oftare är biallergiska än gemene man. Utländska undersökningar har visat att mellan 15 och 35 % kan vara biallergiska. Goda studier angående professionella biodlare saknas helt.

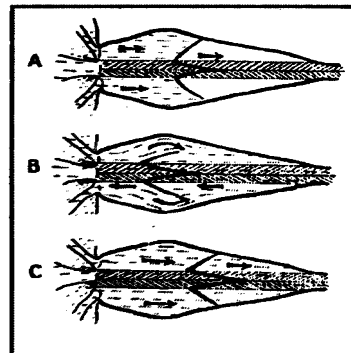
För dem som drabbas av biallergi finns behandling att tillgå. Adrenalin för inandning eller som spruta kompletterat med kortisonpiller och antihistaminpiller är ett mycket gott skydd mot alla allvarliga aller-

gier. Problemet är att behandlingen måste ges omedelbart. Detta är särskilt viktigt vid biallergi, som kan ha ett osedvanligt snabbt förlopp. I värsta fall kan den allergiska chocken komma redan efter någon eller några minuter. På sikt kan sprutbehandling minska allergireaktionerna, men denna behandling tar flera år och beräknas ej ge fullgott skydd förrän underhållsdos nåtts efter ett par månader, det vill säga 200 - 300 mikrogram rent bigift. Inte ens då vågar dock vi läkare nu rekommendera att biodlare fortsätter med sitt yrke på grund av de många stick som kan inträffa i enstaka fall.

Många frågor finns obesvarade. Finns andra sjukdomar som bidrar eller motverkar? Får biodlare med många kupor mer allergi eller skyddar tvärtom bistick? Är olika biraser mer eller mindre allergiframkallande? Får "försiktiga" biodlare färre allergier? Hur många besökare, närboende eller familjemedlemmar drabbas? Är bigift bra mot reumatiska sjukdomar? Hur många har fått hösnuva eller astma av bidamm?

Frågorna hopar sig och vi behöver Er hjälp. Alla synpunkter mottages med tacksamhet och vi hoppas också att alla svarar på det frågeformulär som vi kommer att distribuera under hösten.

Doc Janne Björkander Allergidivisionen Sahlgrenska sjukhuset Göteborg

Giftpumpens funktion

- *Insugning av gift från giftblåsan*
- *Giftet strömmar förbi klaffarna till tryckkammaren och*
- *Giftet pressas ut genom giftkanalen*

Giftblåsan innehåller maximal mängd gift, ca 300 mikrogram kring arbetsbiets 20 levnadsdag.

(A.Hansson: Bin och Biodling)

Förlust av immunitet mot bistick

Från P-O Gustavsson kom nyligen en artikel saxad från Internet. Det handlar om biallergi.

Jag har blivit stucken av bin så mycket som några hundra stick under en dag, utan några andra reaktioner än huvudvärk, ömhet och trötthet ungefär som en influensa. Vid ett tillfälle när jag hade tagit "Profen" (efter en tandoperation), fick jag ett stick.

Jag blev rädd för reaktionen, som inkluderade svullnad, röda utslag och intensivt kliande, svårigheter att andas, hyperaktivitet och omöjligt att somna.

Reaktionen höll i sig i två dagar. Jag var dum nog att inte söka upp någon läkare när det hände (i dag hade jag gjort det). Veckan därefter, när medicineringen efter tandoperationen upphört, fick jag ett nytt stick, helt utan reaktion.

Då kom tanken på ett samband mellan den smärtstillande medicineringen och den allergiska reaktionen.

Jag tar detta allvarligt. Jag undrar hur många av de allergireaktioner som kräver akutbehandling som är följden av detta, utan att man upptäcker den verkliga orsaken. Folk kan

ju nästan bli skrämde till döds för att vara överkänsliga, trots att det inte finns något annat problem än en smärtstillande medicin.

Tro mig när jag gick tillbaka till mitt arbete med bina den följande veckan, då var jag rädd. Det är min försörjning. Det var dock inga problem när jag blev stucken igen.

Dave Green

En intressant uppföljning av ovanstående är att "nya" mediciner kan orsaka okända komplikationer.

Exempelvis så berättade en nyligen publicerad artikel i Flo-

rida State Beekeepers Association att minst två fall hade rapporterats om samband mellan användning av inflammationsdämpande mediciner (Ibuprofen, Fenoprofen, Naproxen, etc) och förlust av immunitet mot bistick resulterande i allergiska reaktioner.

Originalen skrivet av Dorothy Smith var publicerad i British Medical Journal 292:378, 1986. De mediciner som då nämndes var ovanstående plus Katoprofen, Sulindac, Piroxicam, Suprofen och Tolmetin.

övers. red.